

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	42998
Nom	Raó d'estat i democràcia
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	5.0
Curs acadèmic	2022 - 2023

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2136 - M.U. en Ètica i Democràcia 12-V.2	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	1	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2136 - M.U. en Ètica i Democràcia 12-V.2	2 - Ciutadania i democràcia en un món global	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
CANTARINO SUÑER, MARIA ELENA	170 - Filosofia del Dret, Moral i Política

RESUM**Objectius**

- Anàlisi del fenomen de la "Raó d'Estat" des d'una perspectiva genètica i crítica.
- Reconstrucció historicocrítica de les interpretacions sobre la doctrina de la "Raó d'Estat".
- Reflexió sobre la justificació o les justificacions que des de diversos àmbits (ètic, polític i jurídic) poden argumentar sobre l'existència o persistència de la "Raó d'Estat" en societats democràtiques.
- Anàlisi de casos concrets i fenòmens particulars de la "Raó d'Estat" en les democràcies actuals.
- Formar l'alumne en les capacitacions necessàries per afrontar els objectius conceptuals i metodològics propis de la matèria d'anàlisi.

Contingut

Des d'un context més ampli, el de la problematització de la relació entre "ètica i política", s'analitza l'origen de la "Raó d'Estat" i l'evolució d'aquesta teoria o doctrina fins als nostres dies. Per això, en primer lloc, s'estudia l'elaboració de la "raó d'Estat" en els segles XVI i XVII analitzant els textos més

significatius de l'època (Maquiavel, Botero, Rivadeneira). En segon lloc, es considera el desenvolupament i la interpretació d'aquesta teoria fins al segle XX (Meinecke, Croce, ...). En tercer lloc, es revisa el debat hagut sobre aquesta a Espanya a mitjans dels anys noranta fins als nostres dies per contextualitzar el problema de la raó d'Estat a l'actualitat. L'objectiu o la finalitat és posar en relleu els límits de la racionalitat política i el problema de la praxi política en les democràcies actuals: per què la pràctica política de l'Estat democràtic de Dret no ha acabat amb les actuacions de la "mala i falsa" raó d'Estat i quines són les diverses formes en què aquesta pot revestir i transformar-se per fer-se "bona i veritable" en un context democràtic. Així mateix, s'analitzen temes i casos que ens porten a qüestionar si els actes admissibles segons la teoria clàssica i la contemporània de la raó d'Estat tenen la seva pròpia racionalitat interna que els justifica i quins són els problemes que es plantegen d'ordre polític, jurídic i moral.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

COMPETÈNCIES

2136 - M.U. en Ètica i Democràcia 12-V.2

- Conèixer i saber utilitzar els models de racionalitat pràctica i l'argumentació moral i política.
- Conèixer i aplicar els drets fonamentals i d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones, els principis d'igualtat d'oportunitats i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat i els valors propis d'una cultura de la pau i de valors democràtics.
- Conèixer les distintes teories de la ciutadania i la democràcia, així com les qüestions estretament lligades a aquestes, com ara interculturalitat, desenvolupament humà, justícia global i ètica cívica.
- Comprendre críticament el caràcter de permanència i historicitat dels valors morals i democràtics, així com els diversos corrents i tendències per encarnar-los, tant a nivell nacional com internacional, amb una referència especial a l'ètica del desenvolupament.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguin comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Projectar sobre problemes concrets els seus coneixements i saber resumir i extractar els arguments i les conclusions més rellevants per a la seva resolució.
- Participar en debats i discussions, dirigir-los i ser capaços de resumir-los i extraure d'ells les conclusions més rellevants.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Després del procés ensenyament-aprenentatge, l'alumne serà capaç de:

- Analitzar el fenomen de la "raó d'Estat" des d'una perspectiva genètica i crítica.
- Reconstruir històric-críticament les interpretacions sobre la doctrina de la "Raó d'Estat"
- Reflexionar sobre la justificació o les justificacions que des de diversos àmbits (ètic, polític i jurídic) poden argumentar sobre l'existència o persistència de la "Raó d'Estat" en societats democràtiques.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	26,00	100
Tutories reglades	2,00	100
Seminaris	2,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Elaboració de treballs individuals	15,00	0
Estudi i treball autònom	40,00	0
Resolució de casos pràctics	15,00	0
TOTAL	105,00	

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia d'ensenyament-aprenentatge requereix un seguiment i una participació activa al llarg de tot el curs i durant la celebració. L'alumne portarà a terme dues sessions de treball específic: la primera d'elles s'ha de basar en temes o qüestions triades d'entre la primera part del curs, és a dir, la part històrica (aparició i desenvolupament de la "raó d'Estat").

La segona sessió ha d'abordar aspectes contemporanis de la mateixa analitzats en base a un context democràtic, d'aquesta forma pot abordar diversos problemes bé sobre la justificació (ètica, política i

jurídica), bé sobre la presentació i solució de casos concrets. Aquestes sessions de treball es duen a terme en forma d'intervenció oral, que es presenta posteriorment comobreve treball d'investigació la forma i metodologia s'explica en la sessió informativa inicial del curs ia mesura que el mateix progrés del curs requereix aclariments metodològiques específiques de la matèria tractada.

AVALUACIÓ

Els criteris específics d'avaluació del curs són els següents:

- Es valora o avalua la claretat conceptual i expositiva en la intervenció oral i en els treballs escrits.
- Es valora la capacitat d'anàlisi i la capacitat reflexiva i crítica sobre la matèria.
- Es valora la reflexió personal i l'aportació de casos sobre la matèria.
- Es valora l'aportació personal de fonts i bibliografia sobre la matèria.
- S'avalua, en general, els continguts i la capacitat que l'alumne demostrï haver obtingut al llarg de les sessions de treball.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- ÁGILA, R. del, La senda del mal. Política y razón de Estado, Madrid: Taurus, 2000.
- BOBBIO, N., Razón de Estado y democracia, en Elogio de la templanza y otros escritos morales, Madrid: Temas de Hoy, 1997, pp.139-154.
- CANTARINO, E., De la razón de Estado a la razón de estado del individuo. Tratados políticomorales de Baltasar Gracián, Valencia: Servicio de Publicaciones de la UVEG, 1996.
- CANTARINO, E., El concepto de razón de Estado en los tratadistas de los siglos XVI y XVII (Botero, Rivadeneira y Settala), en Res Publica. Revista de la historia y el presente de los conceptos políticos, nº 2 (1998).
- CLAVERO, B., Razón de Estado, razón de individuo, razón de historia, Madrid: Centro Estudios Constitucionales, 1991.
- DÍEZ SÁNCHEZ, J.J., Razones de estado y derecho: del control judicial de los secretos oficiales, Valencia: Tirant lo Blanch, 1999.
- FERNÁNDEZ GARCÍA, E., Entre la razón de Estado y el Estado de Derecho: la racionalidad política, Madrid: Dykinson, 1997.
- FERNÁNDEZ-SANTAMARÍA, J.A., Razón de Estado y política en el pensamiento español del Barroco (1595-1640), Madrid: Centro de Estudios Constitucionales, 1986.
- FERRER, M. (et al.), Derechos, libertades y razón de Estado, Pamplona: Lete, 2005.
- LAZZERI, Ch., y REYNIÉ, D., La raison d'Etat: politique et rationalité, Paris: Presses Universitaires de France, 1992.
- LAZZERI, Ch., y REYNIÉ, D., Le pouvoir de la raison d'Etat, Paris: Presses Universitaires de France, 1992.

- NAVARRO BONILLA, D., Los archivos del espionaje: información, razón de Estado y organismos de inteligencia en la Monarquía Hispánica, Salamanca: Caja Duero, 2004.
- OLLERO, A., Responsabilidades políticas y razón de Estado, Madrid: Fundación para el Análisis y los Estudios Sociales, 1996.
- PEÑA ECHEVERRÍA, Fco. J., y CASTILLO VEGAS, J. L., La razón de Estado en España: siglos XVI-XVII (Antología de textos), Madrid: Tecnos, 1998.
- RUS RUFINO, S. (et al.), La razón de Estado en la España Moderna, Valencia: Sociedad Económica de amigos del país, 2000.
- SANZ CAMAÑES, P., Razón de Estado y relaciones de poder durante la Guerra de los Treinta Años, Cuenca: Servicio de Publicaciones de la UCLM, 2002.
- SFEZ, G., Les doctrines de la raison d'État, Paris: Armand Colin, 2000.
- VÁZQUEZ DE PRADA, V., Felipe II y Francia: política, religión y razón de Estado, Pamplona: EUNSA, 2004.
- ZARKA, Y. Ch. (dir.), Raison et déraison d'État, Paris: Presses Universitaires de France, 1994.